

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Mercurea si Sambat'a.

### Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

# OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 20.

— Sibiu, Sambata 7/19 Martiu. —

1881.

## Deschidere de prenumeratiune la

## „Observatoriulu“

dela 1/13 Aprile inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumeraseră dela 1/13 Aprile 1880 pe 1 anu, dela 1/13 Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu. Pentru-că se potemu regulă de timpuriu o espeditiune esacta a diariului, rogamu pe ddni abonatii respectivi se binevoiescă a isi descoperi vointi'a inainte de 1/13, innoindu -si abonamentulu cu pretiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni inlăintrulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci pe ½ anu, in auru sau in bilete de banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din Romani'a, se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

### Lupt'a pentru dreptu.

De Dr. Rudolf de Jhering.

In lupta iti vei află dreptulu!

Notiunea dreptului, conformu naturei sale, e practica, adeca o notiune de scopu. Inse ori-ce notiune de scopu, dupa esenti'a sa, e de o forma dualista, pentru că coprinde in sine contrastulu scopului si alu mijlocului. Nu e de ajunsu se se cunósca numai scopulu, ci si mijloculu prin care elu se póte ajunge. Trebuie dara că la aceste doué întrebări dreptulu se ne póta respunde in totu casulu: atātu dreptulu unui poporu, cātu si alu unui individ, presupune totudeauna dispositiunea de alu mantinea.

Dreptulu nu e o notiune logica, ci notiune de fortia. De aceea dreptatea, care tiene într'o mână balanti'a cu care mesura dreptulu, póta in cealalta spad'a, prin care ilu mantiene.

Spad'a fara balantia este forti'a bruta, éra balanti'a fara spada, nepotinti'a dreptului. Ambele isi apartienu una alteia, si numai acolo domnesce o perfecta stare de dreptu, unde forti'a cu care dreptatea póta spad'a este egala cu abilitatea cu care manuesce balanti'a.

\*) Dobanditu prin lupta.

aparatu de o natura dualista, că-ci ne aréta scopulu pentru care servesce si totu-deodata si mijloculu cum acelu scopu are se fia urmaritu.

Mijloculu inse, ori-cātu de varia i-ar fi form'a, se reduce totudeauna la lupt'a in contra nedreptului.

In notiunea dreptului, se coprinde aceste contraste: lupt'a si pacea. Pacea cá scopu, lupt'a cá mijlocu alu dreptului, ambele inherente si inseparabile de notiunea lui.

In contra acestora s'ar potea obiecta că lupt'a, nepacea, e tocmai cea-a ce vrea se inpedice dreptulu, că contine o turburare, o negatiune a ordinii de dreptu, éra nu unu germine alu ei.

Obiectiunea ar fi intemeiata, daca ar fi vorb'a despre lupt'a nedreptului, in contra dreptului, pe candu aci se tratédia despre lupt'a dreptului in contra nedreptului. Fara acésta lupta, adeca fara opositiunea ce face ea nedreptului, dreptulu s'ar nega pe sine insusi. Păna candu dreptulu va trebui se se astepte la unu atacu din partea nedreptului — si acésta va durá cātu va fi lumea — dreptulu nu va fi scutitu de lupta. Prin urmare lupt'a nu e ceva strainu pentru dreptu, ci in modu neseperabile legatu cu a sa fiintia, unu germine alu notiunei sale.

Orice dreptu pe lume este eluptatu. Ori-ce axioma de dreptu, care se afla in vigóre, a trebuitu se fia eluptata dela cei ce i-se opuneau, si ori-ce dreptu, atātu dreptulu unui poporu, cātu si alu unui individ, presupune totudeauna dispositiunea de alu mantinea.

Dreptulu nu e o notiune logica, ci notiune de fortia. De aceea dreptatea, care tiene într'o mână balanti'a cu care mesura dreptulu, póta in cealalta spad'a, prin care ilu mantiene.

Spad'a fara balantia este forti'a bruta, éra balanti'a fara spada, nepotinti'a dreptului. Ambele isi apartienu una alteia, si numai acolo domnesce o perfecta stare de dreptu, unde forti'a cu care dreptatea póta spad'a este egala cu abilitatea cu care manuesce balanti'a.

\*) Dobanditu prin lupta.

Dreptulu e o activitate neintrerupta, nu numai a puterei de stat, ci si a intregului poporu.

Coprinsa dintr'o singura privire, întrég'a viétia a dreptului ne ofere acelasi spectaculu cá si lupt'a si labórea fara repausu a unei întregi natiuni, cá si activitatea sa pe terenulu productiunei economice si spirituale. Fiacare individuu isolatu, care ajunge in positiunea de a'si mantinea dreptulu, participa la acésta labóre nationale, si isi ofere obolulu pentru realisarea ideei de dreptu pe acestu pamentu.

Firesce că acésta activitate nu o desvólta toti ómenii in aceeasi mesura.

Pe calile regulate ale dreptului, viétia a mii de individi se consuma in pace si linistita, éra daca le-amu spune că „dreptulu e lupta“, nu ne-arú intielege, pentru că ei ilu cunoscu numai cá o stare de pace si de ordine. Si, din punctulu propriei lorú esperientie au totu dreptulu, cá si clironomulu bogatu caruia i-a cadiutu in mână, fara nici-o truda, fructulu unei munci straine; néga axiom'a că „proprietatea e munca.“

Amagirea amendurora se basédia pe circumstanti'a că ambele parti ale notiunei de proprietate si de dreptu se potu desparti in modu subiectivu, asia in cātu unuia se'i cadia placerea si pacea, celuilaltu labórea si lupt'a.

Daca amu întreba pe cei din urma, respunsulu aru fi tocmai din contra.

Proprietatea, cá si dreptulu, sémena cu unu capu de Janus cu doué feće: unora le aréta numai o faćia, altora pe cealalta, de unde urmédia aceea mare varietate a imaginei, ce amendoue isi facú despre densulu.

In privinti'a dreptului, acésta remane unu ce neschimbatu, atātu faćia cu individiu isolati cātu si faćia cu període întregi de timpu.

Viétia unuia e resbelulu, a altuia pacea, si popórele sunt espuse, cá si individiu, la aceeasi amagire, prin acésta varietate a inpartirii subiective.

Unu lungu períodu de pace si de credintia in pacea eterna infloresce in abundantia, până candu prim'a bubuitura de tunu nimicesce acelu frumosu visu si, in loculu unei generatiuni ce se bucura

## Foisiór'a „Observatoriului“.

### Esperientiele Eleonorei la balu.

Schitia americana, comunicata de P.-P.

Ea stetea inainte oglindei si si-tocmiá o rosa minunata in peru-i negru, stufosu, pe candu mama-sa, mrs. Roberts, érá ocupata cu hain'a de balu si acusi asiedia o panglica, acusi cautá o flóre séu alt'a daca este intiepenita cu destula grigia.

Dejá Eleonor'a érá gata si aruncá o ultima privire examinatóre, potemu dice de generalu asupra gatelei. Inca totu érá frumósá, de si pe la ochi si pe fruntea-i alba se arétá acea scrisóre fatala a timpului, care nu numai nu se póte sterge, din contra, din anu in anu, apare totu mai pronuntiatá — inca totu érá frumósá cu perulu ei stufosu, cu faćia-i nobila, palida, din care scilipeau cu focu doi ochi negri si nisce buze purpurii.

„Credi, mama, că voiu placea?“ întrebá Eleonor'a. „De siguru, de siguru, Lory“, se grabi a raspunde betran'a; „le vei intuneká pe tóte pe Elen'a Blackwood, pe Elis'a Plyer, Bessy Winter ... si cum le mai chiama.“

„Eh! acestea sunt numai copile“, reflectá cu despretiu Eleonor'a. Nici un'a nu are preste siesespre-diece ani.“

„Totusi am auditu, că tóte isi au amanti lorú. Elen'a sta bine cu Dick Tarter, Elisei i face curte Fred Western si —“

„Fred Western?“ strigá copil'a iute si mirata pe candu ochiulu ei negru scánteia si o rosielia viia sburá pe faćia ei fina, „Fred Western?“

„Da, copil'a mea. Odinióra acesta s'a incercatu a se apropiá si de tine.“

„E! mie nu mi-trebuie unu petitoriu care cá fluturele alérge dela unu amoru la altulu. Acum vedi

c'am avutu dreptu candu l'am respinsu. Si acum ámbra cu Elis'a, o copila necópta!“

„Póte cá totu ti-ar fi succésu alu castigá“ observá cu sfiéla mrs. Roberts, numai daca ai fi vrutu.“

„Credú si eu“, respunse fat'a cu óre-care mandria. „Mie inse nu mi s'a parutu. Cugetamu a aflá unu soćiu mai bunu, si inca totu ilu voiu aflá.“

„Scii cu ce i-ai documentá mai potrivitu că nu ti pésa nimicu, că-i asia schimbatiu?“

„Cu ce? mama.“

„Logodesce-te curendu cu altulu, Lory.“

Fiindu că in momentul acesta betran'a tocmiá florile cu mai mare zelu, Eleonor'a se întórse rapede si o privi in faćia.

„Vorbesci seriosu, mama?“ întrebá ea cu vivacitate.

„Da, copil'a mea. Firesce tu ai voia libera si, Dómne apera, se vreau a te indemná la ceva, cá mai tardiu se aibi cauza a te plange că te-am sfatuitu reu. Inse, ia sém'a, copila, că esti in anii maritisiului si suntemu numai singure. Eu inca nu mai sunt tocmai tinera si — mi-ai face mare bucuria candu te-ai decide pentru unu barbatu.“

Eleonor'a isi strinse buzele si standu pe cugete, privi câte-va minute inainte sa.

„Da, me voiu decide, mama“, dise ea cu firmitate.

„Inca la balulu de astadi vei cunósce mirele meu.“

„D-dieu te binecuvinte, Lory“, esclamá betran'a vesela. „Nu ai de cātu se alegi, de exemplu pe William Dixon, Tom Sparkle, pe —“

„Fii pe pace“, o intrerupse Eleonor'a. Desiguru nu mi-voiu alege unulu ne-demnu. Dar se mergemu, Ben astépta cu trasur'a ...“

Sal'a mare a d-lui jude Moyne érá iluminata serbatoresce. Se arangia unu balu de familia.

Pe unu ángustu podiu improvisatu mic'a orchestra isi acordá instrumentele, desi până acum sosise pućini óspeti.

Intr'unu coltiu erau patru tineri si sioptiau ceva intre sine.

„Va veni“, dice unulu. „Trecéndu pe dinaintea casei lorú am vediutu trasur'a inainte portii.“

„Asia dara remane, cum ne-amu intielesu. Scii si ceilalti?“

„Totulu e in ordine. Si-au datu parol'a si voru tiene-o.“

„Si Tom Sparkle?“

„Cu elu n'am potutu vorbi inca, dar n'aveti téma, indata-ce va veni ilu voiu luá la o parte si lu-voiu indupléca se nu ne strice glum'a.“

„Bine. Aideti se ne inprasciamu acum cá se nu damu motive la nici o banuélá.“

Junii se despartu si se inprastie prin societate.

Incetulu pe incetulu se presentara toti invitatii, intre acestia si mrs. Roberts cu fiica-sa.

Abia se audira primele tacte din polonesa si tine-rimea érá gata de dantiu. Éta-i pe toti formandu unu síru lungu, numai Eleonor'a lipsesce dintre ei. Ea siedea inca la loculu ei si privia in giuru incipienta; óre nu se apropia cineva se o invite la dantiu?

„Lory“, siopti mrs. Roberts, „asta totusi e mare lucru.“

„Ce? mama“, întrebá fét'a si se incercá a arétá o faćia indiferenta.

„Că nu vine nime, si in genere că, desi amu sositu destulu de timpuriu, nu se aréta nime, pe candu totu de un'a erai silita se refusi pe atátia.“

„Voru fi fostu angagiati de mai inainte“, reflectá fata cu buzele tremurandi. Mai asteptamu pućinu. Trebuie se mai vina invitati. Celu pućinu nu vedu pe John Willis si pe Tom Sparkle. Unulu din ei, indata-ce voru sosi, desiguru me va provocá la dantiu.“

(Va urmă.)

de o pace neturburată, vine alt'a, care trebuie să 'si-o castige prin dificil'a laboarea a resbelului.

Astfelu se împarte laboarea și plăcerea, la proprietate că și la dreptu, fără că prin această unitatea lor se suferă cătuși de puțin.

Pentru celu ce petrece și trăiește în pace, a trebuit că altulu se lucre și se se lupte. Pacea fără luptă, plăcerea fără osteneală, aparțin numai timpilor din paradisu.

Amendouă acestea istoria le cunoaște numai că rezultate ale unor silinții neîntrerupte și oboșitoare.

Acăsta ideia — că lupt'a e laboarea dreptului, și că atât în privința necesității sale practice, cât și a importanței sale etice,\*) trebuie pusă într-o linie cu laboarea la proprietate — sperăm a o putea proba prin cele ce vor urma.

(Va urma.)

### Manifestul noului imperiu al Rusiei Alexandru III.

Textul acestui manifestu, publicat în „Monitorul oficial“, este următorul:

„Noi din grația lui D-dieu Alexandru III, imperiu și suveran al tuturor rasilor, țiaru al Poloniei, mare principe al Finlandei etc. etc. facem cunoscut și înștiințăm pe toți supușii noștri fideli, că Atotopoternicului i-au plăcut în nemărginită sa înțelepciune, a încerca Rusia cu o grea lovitură a sorții și a chema pe binefăcătorul ei, pe imperiul Alexandru II la sine în lumea cealaltă. Elu a cădat prin mâinile infame de ucigăși, cari de repetate ori au atentat la scump'a lui viață. Și ei au atentat la această viață atât de scumpă, pentru că în elu vedeau scutul și paladiul marelui Rusiei și alu prosperității poporului rusescu. Se ne plecăm înainte necuprinsei voințe a providenței divine și se trimitem rugăciunile noastre către Atotopoternicul, pentru pacea sufletului curat al adormitului nostru Parinte.

Noi ne suim pe tronul nostru al imperiului rusescu, creditat de la străbunii noștri, pe alu țiarilor Poloniei și alu marelui principatu al Finlandei, neseparabile de acela. Greaua sarcină ce ni s'au impus de D-dieu o luăm asupra noastră, contând cu încredere pe atotopoternicul seu ajutor. Fie că elu se binecuvîntedea laboarea noastră pentru binele iubitei noastre patrie și fie că elu se conducă puterile noastre, spre fericirea tuturor supușilor noștri credincioși.

Reînviind înainte Atotopoternicului D-dieu sacrul juramentu depus de către Parintele nostru, de a ne consacra conformu testamentului străbunilor noștri, înțelegă noastră viață îngrijirii pentru prosperitatea, puterea și onoarea Rusiei, provocăm pe toți supușii noștri credincioși, de a își uni rugăciunile lor cu ale noastre înainte altarului Atotopoternicului și le ordonăm, a ne jură Noua fidelitate și următorului nostru, Altetiei Sale imperiale marelui-duce moștenitoru Nicolae Alexandrovici. Datu în Sant-Petersburg în anul după nașterea lui Cristos 1881 și alu domniei noastre atâtu.

In 14 Martiu la 1 1/2 ore s'a făcut ceremoni'a suirei pe tron și a depunerii juramentului. La 2 1/2 ore imperiul Alexandru III și imperiul s'au dus la catedral'a din Kazan strabătându o multime numeroasă, care a aclamat pe M. M. L. L. cu entuziasm.

Asasinul care a omorât pe imperiul Alexandru II a fost arestat. Elu se numește Rusakof, este în etate de 21 ani și elevu alu școlii de mine, pe care înse din Decembrie 1880 nu o a mai frecventat. Bombele au fost din sticlă grosă, umplute cu nitroglicerina și preparate în laboratorul chimic alu școlii de mine. Între cei grav răniți a fost și maestrul de poliție colonelul Dworzisky, care a și murit în urm'a ranelor primite. Ultimele cuvinte ale lui Alexandru II murind au fost: „Duceti-me în palat, acolo voiesc să mor!“

— (Amendouă telegrafice despre atentatul din St. Petersburg.)

Petersburg, 14 Martiu.

Imperiul Alexandru se întorcea de la paradă. Strada Ecaterinei, prin care trebuia să treacă

\*) Morale.

Tiarul, e cam îngustă: de a stanga se afla canalul, de a dreapta un zid înalt de statua unui om. Pe când traseră imperiala trecea pe aici înconjurată de 6 cazaci, o exploziune întemplată sub trasura o rupse și rani pe Tiarul la ochi. Unul din cazaci rămase pe loc mort, alți, doi la număr, fură răniți. Tiarul sari din trasura, dar totu în momentul acela urma o a doua exploziune, care îl culcă la pământ. Greu rănit, imperiul fu ridicat și transportat pe brăție de soldați și ofițieri spre palatul de erna. Până la seversirea lui n'a avut nici o conștiință de sine. Dr. Botkin l'a declarat de perdut; cu toate acestea s'a procedat la amputațiunea picioarelor. Pe la 4 ore, în urma unei sufocări, muri.

Primul atentator striga cameradilor sei: „Vestiti pe tatăl meu, se me numere între cei morți.“ S'au prinsu trei indivizi; unul din ei se apăra cu revolveru. După cum s'a constatat doi din ei au esut înainte echipajului imperialu cu o trasura ținându în mână bombe învelite în hârtie. Locul unde s'a întemplat scena îndată a fost închis de soldați. Bomba prima a făcut în pământ o gropă adâncă de o urme și cu unu diametru de 4 urme. Bomba a doua n'a sapatu asă tare pământul. Lacuri de sânge închegatu și bucati de corpuri acoperu solul; până dincolo de canal s'au sfărâmat toate giacurile. Poporul privește înmărmurit.

Pe la 4 ore clopotul din palatul de erna anunță moartea lui Alexandru II. Unu studentu începu să ridice; poporul era se lăsa rău; dar poliția elu scapa, arestându-l.

### Romania.

#### Inmormântarea lui Aug. Treb. Laurianu.

(28 Februarie 1881.)

Cea din urma di a lunii Februarie era hotărâtă să se închidă în sinul pământului remășiile trecutore ale veteranului luptatoru pentru lumină, Laurianu.

Umbră pământescă a ilustrului barbatu e depusă în sfânta biserică Lucaci.

Prin orăsiu nu se vorbește, de cât de înmormântarea vechiului profesor; lumea, cu o nespășă dorință de a cunoaște amănuntele vieții acestui barbatu, caută gazeta cu portretul și biografia fostului dascăl de românești alu lui Voda Carolu.

E timpul încă până la ora fixată a ceremoniei funebre, și cu toate acestea, strădele din jurul bisericii sunt inundate de publicu.

Lumea curge din toate părțile capitalei.

La 12 ore și jumătate, multimea e așa de compactă, în cât cu greu o poți străbate.

Coscigul e asediat în mijlocul bisericii. La dreptă neconsolată familia, având în prejurul său, între alții, pe ministrul Dabija, arhitectul Bureli, artistul Pascale: la stangă, vedem prietenii; spre altar, stă clerul; era în partea opusă, venerabilul presidentu al Adunării deputatilor, d. C. A. Rosetti; d. ministrul al afacerilor streine, B. Boerescu; delegațiunea Camerei: dd. Titu Maiorescu, P. S. Aureliu, P. Ghica; d. generalu Davila, d. senatoru D. Sturza și președintele Academiei, Ioan Ghica; d. rectoru al Universității, Zalomitu; dd. deputati N. Ionescu, Marzescu, Maniu, d. Al. Cretiescu, primul Președinte alu Curții de casă, printul G. Bibescu, d. Ventura, M. Diamandi din Brăsovu, dr. Ramniceanu, dr. Felix și alte notabilități.

La ora 1, I. P. S. S. metropolitul Iosif alu Moldovii, fostu elevu alu defunctului, începe serviciul religios.

În timpul slujbei, vine un ajutor alu M. S. Regale, d. maioru Magheru, cu o mare și frumoasă coroană pe care o depune pe cosciug.

După terminarea serviciului religios, I. P. S. S. metropolitul Moldovei ține o cuvântare, unde se resuma faptele și operele demnului seu profesor.

Apoi delegatul Academiei Române, betranul poetu Sionu, de pe amvonul bisericii, cu un ton plin de emoțiune, face biografia vechiului seu prieten de lupte pentru națiunea română.

Carul funebru pornesc spre cimiteru.

În fruntea convoiului sunt școlile primare. După ele școlă normală Carolu I., apoi școlă de agricultură și silvicultură, și cea de meserii; gimnaziile, liceele — toate cu stegurile în doliu; o parte din coronele mortuare sunt purtate de elevi, corurile; apoi preotii și carul funebru. Cordonul cosciugului sunt ținute pe rând, de dd. generalu Davila V. A. Urechia, Ionu Ghica, Cernatescu, Zalomitu, Em. Gradisteanu, Francu, Crăciunescu, C. F. Robescu și Ananescu.

În urmă carului funebru, urmau neconsolatii fii, prietenii lor de aproape, apoi reprezentantul Domnitorului, d. I. I. Heliade Radulescu, d. directoru generalu alu telegrafelor și postelor, primul redactor alu „Romăniei libere“, — din corpul didacticu, primaru, secundaru și universitaru; studenții diferitelor facultăți, de medicină, litere, știință, dreptu; magistrați; în sfârșit un număr de peste 2000 persoane din toate ramurile societății.

Facultatea de medicină a asistat în corpore.

Venea apoi muzica militară, armată de o companie de venatori, în fine, un lungu siru de trasuri cari încheiau imponentul cortegiu.

Procesiunea se oprește înaintea Universității, unde o multime imensă o aștepta înșirată pe amandouă trotuarele. Ferestrele Universității sunt totu așa de pline, că și străda. Nu se mai vedea nici începutul nici sfârșitul acestei mari de oameni.

De pe peronul Academiei, d. Cernatescu cuvîntă în numele profesorilor universitari. Sunt așa de imbuldiți, în cât nu pot să noteze nimic. Vorbeste și d. C. Dobrescu, presidentul societății universitare „Unirea“, în numele tuturor studenților.

În dreptul liceului St. Sava, d. profesorul T. Ionescu rostesc un frumos discurs în numele vechilor elevi ai marelui Laurianu, actuali profesori la liceul St. Sava.

Pe costă dealului Filaretu, aproape de cimitir, o companie de soldați infanteriști prezentă armă, și muzica lor cântă „Intempera“ cându carul mortuaru ajunsese în dreptul lor.

Ei se întorceau din Valea Plângerei, unde conduseseră pe unu capitanu de linie.

Erau aproape 5 césuri, cându procesiunea funebra ajunsese la cimitirul Serbanu-Voda. Mare și bine meritat era numărul cornelor cari sau adus omagii ilustrului Laurianu.

M. S. Voda a trimis o coroană mare de viole de Parma, în mijlocul careia se vedea unu cercu de frumoase rose.

Vechii elevi ai defunctului depuseseră o coroană mare de frunze aurite de stejar. Doue bande de matasă albă purtau în litere de aur; „Ilustrului întemitoru alu școlilor naționale“. Romanii de peste Carpați aveau o cunună cu inscripția: „Tribunul de la 1848—49, marelui sufletu romanu din partea Romanilor de peste Carpați.“

Liceul Mateiu Basarabu, o coroană cu cuvintele; „Fundatorului școlilor române veneratie și recunoștință.“ Societatea „Transilvania“, a figurat cu o coroană mare de lauri: „Recunoștință eternă demnului presidentu.“

Coronă institutorilor: „Spre eternă amintire ilustrului barbatu Laurianu.“ Școlă de comerț din capitală: „Omagiu literatului Aug. Treb. Laurianu.“ Coronă din partea profesorilor școlii Centrale, a profesorilor liceului St. Sava, a gimnaziului Cantemiru-Voda, a institutului „Heliade“ și apoi acea a „Educațiunii Române“, a școlii normale a „Societății p. inv. poporului romanu“, a seminarului centralu, a Societății didactice, a orfanilor și a profesorilor de la asilul Elena-Domna; a Corpului didacticu primaru, a societății universitare „Unirea“, a gimnaziului Lazaru, a Epitropiei seminarului Nifon-Metropolitulu, a societății studenților în medicină, a elevilor liceului Mateiu Basarabu și alte câte-va, fără nici o inscripție.

La marginea mormentului, d. Misailu, în numele societății „Transilvania“, rostesc un discurs din cele mai importante, din punctu de vedere istoric; apoi d. generalu Davila, un discurs improvizat, plin de inimă și de verva. D-sa dice că ilustrul profesor Laurianu, învetiindu pe Domnul țării limbă noastră, l'a învetiat să simtă românesc. Câte cuvinte românești l'a învetiat, atâtea sentimente naționale i-a sădit în inimă.

Timpul fiindu prea înaintat, n'a mai vorbitu nimeni, de și se aștepta să vorbească dd. Maiorescu, Marzescu, N. Ionescu, Aureliu și Maniu.

La întorcere, se pare că un altu conductu funebru vine spre orăsiu, atât de multi însoțiseră la locuința eternă pe acelă acari memorie va rămâne în veci nestersă din animile românești.

Pentru socia și fii ilustrului defunctu nu va fi de aci înainte o serbătoare mai frumoasă, mai măreț și mai sfântă, de cât atunci cându vor merge la cimitir să vadă mormentulu, se de-

puna coróne pe piatr'a mortuara si se verse o lacrima in amintirea sociului si tatalui lor. Candu soci'a va merge se nde cu lacrimile sale piatr'a cea rece a mormentului. candu fii voru ingenuchea la marginea lui, deodata cu durerea, o mangaere interna va strabate intrég'a lor flintia, caci celu ce dórme acolo a fostu dintre cei alesi.

(„Alegatorulu“).

Reporteru.

Bucuresci, 21 Februaru 1881.

### Clerulu grecu si Romanii din Turcia.

Stimabile D-le redactoru!

Adesea-ori ni s'a imputatu cá plangerile pe care le aducemu contra intrigiloru clerului grecescu, care tinde, in numele sacrosanctu alu Mantuitorului nostru sa desnacionalizeze, natiunea macedonéna, erau pornite mai multu din ur'a ce pastreá tinerimea macedonéna grecismului, ér nici decum basate pe adevéuri palpabile si mai multu inca desfasurate cu unu curagiu care ar inspaiméntá chiaru pe unu laicu.

Ne amu fi multumitu si de asta-data cá in totu-deauna, se nu luamu séma la nisce uneltiri care degrada atatu persón'a cátu si sanctitatea ei, dara faptele sunt asia de monstruóse in cátu cu tóta smerenia ce amu intrebuintá in primirea nemeritatelor lovituri ce ne da prelatii greci, ánim'a ni se revolta si ratiunea ne striga: „In destulu.“

Acum cáte-va dile amu primitu de la unu profesor din Macedonia o epistola, in care se afla si urmátórea copie de ordonantia data de Mitropolitulu de la Volo, contra profesoriloru in generalu.

Pentru a se cunósce in publicu adevérule, ve rogu D-le redactoru, se bine-voiti a dispune se se publice in onor. Dv. diaru acésta copie pe care o reproducu intocmai.

Éta copi'a:

„Blagosloviti chrestini, cucernici preoti, notabili si ceilalti cu toti, haru fia de la D-dieu, éra de la noi binecuvéntare.

Aflu cá acolo se gasesce unu siarlatanu preotu falsiu care sémana zisanii, si cá elu face pe invetiatoru cá se insiele pe cei simpli. Acesta este alu propagandei romane; sa nu trimiteti pe blagoslovitii vostri copii la elu, si nici se'lu recunósceți cá preotu si invetiatoru, fiindu cá: „celu ce nu intra prin usia in staululu oiloru, ci se urca prin alta parte, unulu cá acesta este furu si talharu.“ Adica unulu care nu este recunoscutu de St. Mitropolie nici preotu nici invetiatoru, si se nu-lu primiti nici in casele vóstre, si ori cine va indrasni se'lu primésca sa fia afara din Biserica. Si voi preoti de la Velestinu se nu inpliniti datoriile religióse la unu asemenea calcatoru alu ordinului meu, la din contra sunteti opriti de ori ce slujba preotiésca. Astfelu faceti si remaneti sanatosi, la 31 Decembrie 1880.

Grigorios, Mitrop. Dimitriadós.

Dupa cum bine voiti a vedea din present'a copie, D-le redactoru, se face óre cum cestiune de religie intre romanii din Macedonia si prelatii greci, cari nu recunosc sacro-sanctitatea religiunei nóstre.

Sub masc'a religiunei ascundu scopulu desnacionalisarei, se mintu pre ei insisi numai cá se pota face pe bietii Romani din Macedonia, fratii si compatriotii nostri, se ajunga la o atátu de mare degradare de simtiri in cátu se mintia sangelui care curge in vinele lor.

Judece lumea, si spuna cine are dreptate? . . .

Primiti D-le redactoru, inpreuna cu multumirile mele sincere, si asigurarea despre inalt'a mea stima.

Andrei C. Bagava.

(„Ortodoxulu“ Nro. 5 din 1881).

### Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Indolu, 5 Martiu 1881.

Timpulu presinte e tempulu redesteptarei popóraloru adeca a nationalitatiloru pentru a-si asigurá viitorulu un'a cu alt'a si a'si redobendi drepturile politice de cari au fostu despoiate prin fortia brutale si inselatuni mársiave. — Acestu procesu de emancipatiune de sub tutel'a acelor'a poternici nu se pote inpiedecá prin nece una potere omenésca din acelu motivu, cá tóte poporale, adeca natiunile sunt conscie de sine si nesuescu din respoteri spre libertate si egala indreptatire. — Cá acestu procesu de esistencia si egala indreptatire se esa triumfatoriu e de mare lipsa cá toti fii unei'a rasse de poporu, adeca natiuni, se lupte umeru la umeru. — Dela suportarea acestei lupte onorifice credu cá nu se póte subtrage nece-unu romanu, care doresce fericirea natiunei sale, cu atátu mai puçinu Preotimea, despre care dice Christosu: Fiti lumin'a luméi si sarea pamentului, si in altu locu: Pastoriulu bunu sufletulu fii pune pentru oile s'ale, decumva nu-i condusu de interese particulari, cari-lu dejesescu la ace'a stare deplorabila, in alu carei cercu se cuprendu fii cei nemultumitori ai natiunei.

Dupa semnele de pana acuma maioritaea natiunei nóstre si de presente e pre lánga passivitate façia cu viitórele alegeri dietali, pre bas'a principieloru statorite in marea adunare nationala din anulu 1848 si déca in continuu vomu luptá pentru egal'a indreptatire. Credu si sum convinsu deplinu, cá ori cátu de târdiu, vomu ajunge scopulu doritu si nu ne vomu areta neconsecenti intru redobendirea drepturiloru nótre nationale. — Cá

passivitatea se aiba acce ponderositate, care i se cuvine e de lipsa cá fiesce carele inteligentu romanu, fia preotu fia mireanu, se isi faca datorint'a s'a nationala la loculu seu si se nu suferé cá alegatorii romani se fia insielati decati trasi si inpinsi, cá se mérga la urna cu streinii pentru asi-dá voturile la astufeliu de deputati, cari lucra in dieta in contr'a egalei indreptatiri a nationalitatiloru. — Déca alegatorii romani voru fi de tempuri bine informati despre insemnatatea alegeriloru dietali, precum si despre aceea, cá de dreptulu de alegere, deca vrea, se pote folosi, deca nu, nu, atunci credu cá in intréga Transilvania nice-unu alegatoriu romanu, cu esceptiunea celora renegati si interessati, uu voru merge se aléga deputati de nationalitate streina, si poporulu vá consinti un'a cu inteligenti'a si inteligenti'a una cu poporulu. Cei interessati si renegati déca au voia mérga se isi dea votulu la deputati de nationalitate straina in contra consientiei, inse nu seduca poporulu la alegeri, precum au facutu in rendulu trecut. — La tóte alegerile dietali de pana acuma, cine au condusu pre alegatorii romani la urna, cá se aléga deputati de unguri si jidovi, constatatu mai pre susu de tota indoial'a, cá unii romani interessati si fara consientia nationala vrendu a-si castigá merite prin dejosirea alegatoriloru romani si compromiterea causei nationale. Credu cá façia cu alegerile ce se aproprie, nici-unu romanu nu vá compromite pre alegatorii romani si caus'a nationala, nici va suferi se se compromita prin altii cu atátu mai virtosu, cá partid'a activista nu pote aretá nici celu mai micu resultatu alu activitatiei sale.

Apoi nici nu credu se se afle vre-unu romanu, care din convingere, cu argumente solide, luandu in drépt'a considerare mersulu lucruriloru politice, se póta documentá, cá avemu lipsa se fimu activi, adeca se luamu parte la alegerea deputatiloru dietali, si spre-detrimentulu natiunei se ne desbinamu in passivisti si activisti, fara credu cá avemu lipsa a ne grupá cu totii sub stégulu nationalu din 1848 pre care e scrisu cu litere nesterse egala indreptatire si infratire cu natiunile conlocuitoare, sub prea bunulu nostru Domnitoriu Franciscu Josifu I-lea.

Petru Ales. Vlassa,  
vice-protopop.

— Cohalmu, in 14 Martiu 1881.

Diunaristic'a cu tóta ocaziunea ne aduce la cunoscentia, cá romanii alegatori din colegiele electorali interessati de momentuositatea causei, nu au lipsitu a-si formá cluburile si comitetele prevediute, cari, (comitete) pre diu'a de 12 Maiu a. c. anuntiata pentru tinererea conferintiei generale a reprezentantiloru alegatorii romani se-si póta comite reprezentantii sei la Sibiu.

In colegiulu nostru electoralu alu Cohalmului numitu, ce e dreptu, romanii alegatori sunt in minoritate inse constatorie asia dicundu exclusivu numai din cleru, docenti si cate unu functionariu. O atare minoritate in cele mai multe casuri in respectu morale inune cu mai multa gravitate, de cátu glótele de nobili, ce nu sciú scrie si ceti si aplicabile in comerciulu candidatiloru si tocmai pentru aceea ar fi de doritu se se cunósca si atitudinea acestoru minoritati.

Vedemu cá Sasii din acestu colegiu inca dau semne de miscare; dreptu aceea óre n'ar fi momentul supremu cá si noi se ne miscamu si intrunimu, déca nu in Cohalmu celu puçinu in Palosiu? Acolo constituindune ne castigamu terenulu de a ne descoperi atitudinea facia de alegerile dietali, déca nu vremu se fimu timbrati, cá nice chiaru acésta cauza sublima nu ne misca din terenulu inertiei si indolintiei.

Disponendu de clubu si comitetu, la tempulu seu, déca nu ne vomu póte representá dupa modalitatea indigitata de literile convocátore ale comitetului centrale ddto Sibiu 9 Martiu a. c. celu puçinu vomu fi in stadiulu legitimu de a poté primi conclusulu maioritatii conferintiei generale, care ne va dá ténut'a obligátore ce va trebui se o urmam cu ocaziunea alegeriloru.

Asteptamu cá cei competenti se convóce intrunirea romaniloru alegatori din acestu colegiu ori unde va fi mai acomodat, pana mai este timpulu disponibil, cá se nu remanemu esemti dela actiunile corpului nationale.

Unu alegatoriu.

### Sciiri diverse.

— (Necrologu.) Joanu Tilea, parochu gr. cath. alu Smigului a repausatu in 7 Martiu la 11 óre nóptea după unu morbu scurtu in alu 31-lea anu alu preotiei si fericitei casatorii si 59-lea anu alu vietiei.

Inmormentarea s'a intemplat in 9 Martiu st. n. la 4 óre d. a. in gradin'a bisericeii gr. cath. din locu.

Smigu, in 10 Martiu 1881.

Rachila Tilea n. Porea, soçia. Onoriu, Lucretia m. Vladu, Emilia m. Sasu, Aurelia, Cornelia si Titu Liviu fii si fice. Joanu P. Vladu, preotu, ginere. Emilia Tilea nasc. Ratiu, nora. Zacheiu Sasu, preotu, ginere.

Fia'i tiarin'a usióra si memori'a neuitata!

— (Convocare). Alegatorii de nationalitate romanésca din cerculu electorale alu Hunia-

dórei, indreptatiti la alegere de deputati dietali pentru diet'a Ungariei, sunt rogati a se infatisia in persóna pe 30 Martie 1881 st. n. 10 óre in ante amédi, in opidulu Huniador'a sal'a otelului „la Beraria“, unde se va tiené siedintia in cestiunea electorale, cu privire la venitoriulu periodu electorale.

Huniadór'a in 14 Martie 1881.

Din increderea mai multoru alegatori

Joanu Fodoru m. p. Avr. Pecurariu m. p.

Michailu Bontescu m. p.

— (Convocare electorala.) Clubulu romanu-electoralu din comitatulu „Ternav'a-mica“ invita prin subscrisii pre toti p. t. alegatorii romani din ambele cercuri electorale la adunarea ce se va tienea in Dicó-San-Martinu in 28 Martiu a. c. st. n. diminétia la 10 óre.

D.-Szt.-Márton, in 14 Martiu 1881.

Vasile Zehánu,  
presied. clubului electorala.

Jacobu P. Macaveiu,  
secretariu.

— (A dou'a érna). Ni se scrie dela Brasiovu, cá intre 13—15 a ninsu tare si in 4/16 Martiu gerulu a fostu de 3 gr. Reamur sub zero.

### Bibliografia.

A esitu de sub tiparu si se afla de vendiare la libraria Socecu si altele:

— A aparatu in editura librariiei universale Leonu Alcalay, Calea Victoriei No. 18, Cursu de limba Helena de Z. Demarat, profesorulu la liceulu Matei Basarabu.

Pretulu 2 lei si 50 bani.

— In editur'a „Bibliografie Romane“ a aparutu de sub pressa: „Praktische Gramatik der romanischen Sprache“ a doua editiune, dupa metoda lui Ahn de d-lu I. Cionca, profesorulu la scóla romano catholica si la seminarulu din Bucuresci si „Deutsche Sprachlehre für Elementar- und Realschulen“ de dr. Iacobi Zimmermann, a noua editiune.

Se gasescu de vendiare pe la librarii, prima pe pretulu de 2 lei si cea de a doua pe pretulu de 75 bani.

— Elemente de geologia pentru class'a III-a secundara, cu gravuri, prelucrate dupa noua programa de d. Simeonu C. Mihailescu, profesorulu de sciintiele naturale la liceulu din Craiova.

Se gasesce de vendiare pe la librarii pe pretulu de 1 lei 30 bani.

— Biserica Orthodoxa Romana jurnalulu periodicu eclesiasticu. Anul V. Nr. 4, Ianuarie. Tabela materiei: I. Isvórele invetiaturei ce preotii datorescu a da poporului. II. Alegerea, investitur'a si instalarea Prea Santitului Episcopu de Romnicu-Noulu-Severinu. III. Predica contra fabricantiloru de luminari false de céra. IV. Scrisórea unui tineru catre parintele seu spiritualu si respunsulu parintelui spiritualu. V. Istori'a controverselor paschale si decisiunea Conciliului I, ecumenicu de la Nicea. VI. Fapt'a si recompensa ei (poesie). VII. Sumarele siedintieloru Santului Sinodu. Bucuresci, tipografi'a Stefanu Mihalescu, strad'a Covaci 14. 1881.

— Memoriu asupra Causelor Mortalitatiei poporatiunei Romano-Crescine in raportu cu cea de ritu mosaicu cu unu proiectu pentru ameliorarea releloru esistinte. Unu studiu de Hygiene Publica (comparativa) de Dr. M. Roth, mediculu diriginte alu „Casei de sanatate“, medicu confidentialu alu Soc. Gener. de Asigur. „Dacia“, membru alu „Soc. Sciintieloru medicale din Bucuresci“. Pretulu lei n. 4. Bucuresci, tipografi'a Thiel & Weiss, palatulu „Dacia“ 1880.

— „Lupta pentru lumina.“ — „Lumina prin lupta.“ „Literaturulu“ revista literara din Bucuresci anulu II. No. 2. Sumarulu: Notitia biografica de d. Luciliu. Cáte-va cuvinte ale redactiunei. O scrisóre catre d. Al. A. Macedonski de V. Alexandri. Despotu-Voda, actulu III, scen'a IV (inedita) de V. Alexandri. Raportulu intre scen'a inedita si cea tiparita de d. Zenone. Cum a iubit Deparatieanu, nuvela de d. D. Zamfirescu. Pentru ce, poesie de d. Carolu Scrobu. Singuratatea, poesie, (Dupe Lamartine) de d. Th. M. Stoenescu. Palatulu Fermecat, fantasie originala de d. Al. A. Macedonski. Goete de d. Zenone. In pamentu, poesie de d. C. Scrobu. Te iubescu, poesie de d. C. Scrobu. Cursu de declamatiune (urmare) de d. St. Velescu. Erá, poesie de d. P. Scortieanu. Diadarnicia lui Neagu, poesie de d. Al. A. Macedonski. Sati'a epoei, poesie de d. Al. A. Macedonski. Poetica convorbiloru literare de d. D. Luciliu. Audi tu óre? poesie de d. I. I. Trutzescu. Jadesiu, comedia, actulu II-lea de d. Al. A. Macedonski. Elegie, poesie de d. Gh. Sionu. Prisosu si saracie, contrastu de d. C. C. Bacalbasiu. In albumulu D-nei E. D. poesie de d. D. Zamfirescu. Criticii de Teatru de d. Th. M. Stoenescu. Intre léganu si momentu, poesie de d. C. C. Bacalbasiu. Mormentulu lui Virgiliu. An Georg Sion. Lui George Sionu, tradusa de d. E. v. Cugetare nopturna (dupa Goete) de d. Lucianu Stelescu. Dupa Petraru de d. T. M. Stoenescu. O cestiune la Ordinea dilei de d. T. M. Stoenescu.

Tipariulu lui **W. Krafft.**